ומקיפין דרך שמאל. מקיפים את המזבח בשביל לורכי עבודה לו למקן דמי חטאת לו סידור המערכה לו היפוך איברים בגיטרא ויורדין במערבו של כבש שהוא שמאל יא) לעולים במזבח בעלייתן: **גי' דברים אלו.** הנעשים בקרן מערבית דרומית נסכים ועולת העוף יב) כשהוא עולה למזבח פונה לשמאל בתורה אור בתוספתא עולה למזבח פונה לשמאל בתוספתא לך ימין ולג' דברים הנעשים בה למטן אינו עולה ואינו מקיף אלא עומד על הרלפסה יג) בקרקע: **גמ' מנא הני מילי.** דחטאת העוף בקרן מערבית דרומית: **לא יתיב עליה וגו'.** במנחת חוטא כתיב הבאה תחת חטאת העוף בדלי דלות וקרייה רחמנא חטאת יד) ואמטינן מני שהחטאת קרויה מנחה דהכי משמע ומנו כי החטאת נהפכה להיות מנחה: **מה חטאת טעונה לפון.** יודע אני שגירסת זו טו) שיבוש שהרי לא חטאת העוף ולא מנחה טעון לפון[ו]ות"ם מנחת חוטא חלוקה מן המאר ולחטאת בהמה מקיש לה הוה ליה למיתני במתניתין דקתני לעיל המנחות נקמלות בכל מקום כבעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד היאך אפשר חטאת העוף טז) שבאת תחת חטאת בהמה אינה טעונה לפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית יז) ובמנחה הבאה תחת העוף חטעון לפון וגירסת אחרינא גרסי' בה ואיני יודע אמיתה וגרלה בעיני מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וה"נ ילפינן לה בפ"ק דמנחות (דף ד.): **ומה מנחה.** טעונה הגשה בקרן מערבית דרומית אף חטאת העוף עבודתה בקרן מערבית דרומית והאלא דמה היא עיקר עבודתה: **לפני ה'.** הקרב אותה בני אהרן לפני ה' היינו שמגיעה למזבח: **אל פני המזבח** לרוס שפת הכבש: **ודיו.** במסכת סוטה בפ"ב מפרש מאי יח) דיו וקאמר שאינו צריך להגיע גופה למזבח אלא הכלי: **רבי אליעזר אומר.** מאחר שפרט לך הכתוב בהגשתה שני רוחות יכול לאיתה מהן שילה ה"ג יכול יגישנה למערבה יט) או לדרומה של קרן: **כוליה מזבח בלפון קאי.** ממלא דרומו של מזבח כלה לגבל הפתח וקיינן ממי בלד דרומו לפני ה': **בכל מקום היתה בשירים למליקתה.** בין למעלה בין למטה דכי ילפינן למטה בחטאת העוף כ) בהאזה הוא דילפינן לקמן בשמעתין והזה מדם החטאת על קיר ואמר מר זה קיר התחתון וקרן מערבית דמה היא עיקר עבודתה: **לפני ה'.** הקרב אותה בני אהרן לפני ה' היינו שמגיעה למזבח: **אל פני המזבח** לרוס שפת הכבש: **ודיו** ואקמלה אומר לפני ה' כל"ל ומיתמא אל נמתק:

ומקיפין ויורדין דרך שמאל חוץ מן העולה לג' [ו] אלו שהיו עולין ויורדין על העקב:

גמ' מנא ה"מ [ג] א"ר *יהושע אמר קרא °לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא חטאת קרויה מנחה ומנחה קרויה חטאת מה חטאת טעונה צפון ומה מנחה בקרן מערבית דרומית [ג] אף חטאת בקרן מערבית דרומית ומנחה גופה מנלן [ד] *דתניא °לפני ה' יכול במערב ת"ל °אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום ת"ל לפני ה' הא כיצד *מגישה בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן ודיו ר"א אומר יכול יגישנה למערבה של קרן או לדרומה של קרן אמרת *כל מקום שאתה מוצא שני מקראות אחד מקיים עצמו ומקיים חבירו ואחד מקיים עצמו ומבטל חבירו מניחין זה שמקיים עצמו ומבטל חבירו ותופשין [ה] את שמקיים עצמו ומקיים חבירו [ו] *כשאתה אומר (ז) אל פני ה' במערב [ז] היכן קיימת אל פני המזבח וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימת לפני ה' [ח] בדרום היכן קיימת אמר רב אשי קסבר האי תנא *כוליה מזבח בצפון קאי: בכל מקום היתה כשירה [וכו'] : מאי קאמר אמר רב אשי ה"ק בכל מקום היתה כשירה למליקתה אלא זה היה מקומה להזאתה תנינא להא דת"ר [ט] *מלקה בכל מקום במזבח כשירה [י] היזה דמה בכל מקום כשירה [יא] היזה ולא מיצה כשירה ובלבד שיתן מדות הסיקרא ולמטה מדם הנפש מאי קאמר ה"ק מלקה בכל מקום במזבח כשירה מיצה דמה בכ"מ בכל מקום כשירה שאם**

מנחה קרויה חטאת וחטאת קרויה מנחה · תימה דהוה לן למימר מנחה קרויה חטאת ואין חטאת קרויה מנחה כדאמרינן פ"ק (ויק' ז:) תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויין תודה ובמנחות פרק התודה (דף פ:) לחם איקרי תודה תודה לא איקרי לחם וי"ל כג) דודאי לא מיקרי שם אחד לענין לשמה דש"ק ולענין ניסוכו המעות דפרק התודה אבל הכא דמיקרא קדרים דמנחה וחטאת איתקום ודאי להדדי איכא לאקושיהו שפיר כל): **מה** חטאת טעונה לפון · פירש בקונטרס דגירסא זו משובשת היא שהרי לא חטאת העוף טעונה לפון כדאמר ולא בן עוף בלפון ולא מנחה טעונה לפון וח"ת מנחת כה) *חטאת חלוקה משאר מנחות ולחטאת בהמה מקיש לה הוה ליה למיתני במתניתין לעיל דקתני כל המנחות נקמלות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת כו) חוטא ועוד *אפשר חטאת העוף הבאה בדלות תחת חטאת בהמה אינה טעונה לפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית ומנחה הבאה תחת חטאת העוף טעונן לפון וגירסא אחרינא גרסינן בה ואיני יודע למיתה וגרלה בעיני מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וה"נ ילפינן לה בפ"ק [דמנחות] ע"כ לפון הקונטרס וקשה לפירושו כה) דודאי מיעקרא אמרי' בפ"ק דמנחות (דף ד.) בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אבל מנחת קנאות מנלן אבל במסקנא אמרינן אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולות שלא לשמן מנלן חטאת טעונה לפון כתיב בה הוא ה"נ אבל כתיב בההיא כמן ועוד קשה לגירסא הספרים דבפרק איזהו מקומן (לעיל מט:) מוכח דחטאת הטעונה לפון בעולה הוי היקש אם כן היכי אתיא מנחה והדר ילפינן מחטאת וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ועוד כמו שהקשה בקונטרס דאמירא לא הוא מנחה מחטאת העוף לאתויי במקומה ואינה טעונה לפון מיהו י"ל הרי בתורת כהנים ילפינן אחטאת העוף פסולה שלא לשמה מן הפסוק ולא ילפינן ממנחת חוטא דמפיק פסול מקרא אחריני ויש לדחות מיהו אמת דמנחה לא בעיא לפון [ו] אלא הגשה בקרן מערבית דרומית כדבסמוך [ח] (ולא) והקמילה אינה טעונה לפון אפי' מנחת חוטא נמי כדמוכח בתוספתא דמנחות פ"ק חומר בחטיטה שטעונה לפון מה שאינן בקמילה וכי תימא הייתו דמנחה וזהו דוחק ועוד דתני בחטיטה נמי שהרי בחטיטה נמי ליתא בלפון [ג] בקנים מיהו י"ל דכללא בקדשי קדשים הוי דומיא דמנחה בקמילה מבמליקה שהקמילה דומה שבת ומומתה וליתני שהקמילה טעונה לפון ולא מליקה אף על גב דיש קמילה דלא בעיא לפון כגון מנחת כדבה כמו כן אינה דומה שבת מיהו כ"ל לדחות הכ"ג לא מיירי במנחת חוטא והכא מיירי במנחת חוטא ומנחת תמיד שהן בליבור והן ודאי לא בעו לפון אבל מנחת חוטא [ד] בעי' לפון דאיתקש בהמה שבאה חליפתה בעזירות · ברו"ך : והרב רבי חיים גרים מה חטאת העוף טעונה יסוד כתיב והגשאר בדם ימלה אל יסוד המזבח אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד [ה] והכי מוכח פרק כל המנחות בחוט מלה (מנחות דף פ:) [גבי] ואלו טעונות תנופה לוג שמן של מלורע ואשמו [דאמרינן התם] לפני ה' במזרח לפני ה' במערב פירוש בהך [ו] שמעתיה ומשני ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה והשתא טולה בדרום ליכא לאימור משום יסוד וטולה במערב נמי לא משום דכתיב (ויקרא ו) אל פני המזבח דהיינו דרום מכל מקום אילטריך לפני ה' דלא תימא אל פני המזבח גזירת הכתוב הוא אף על גב דליתא ליה יסוד ובריש פירקין *פירשתי מה שהקשה דגבי גחלים דיום הכיפורים קרי לפני ה' במערב דוקא וא"ת ומאר מנחות מנלן וכי תימא מדאיתקוש כל המנחות לחטאת ולחטאת בפרשת לו וילפינן מעיר הלם שטעונין יסוד אם כן מנחת חוטא [ז] תיפוק לי מהתם ועוד מנלן דמקשינן לעיר הלם לקשיהו לחתילת דמיה [ח] ולא בעי יסוד לחטאת ויש לומר דכתיב לפני ה' במנחת חוטא וכבל המנחות נמי כתיב לפני ה' כי היכי דהתי לפני ה' כנגד היסוד [ט] [הלא נמי כנגד היסוד] ולא ג"ש ממש [הוא] דדבר הלמד בהיקש מבעיא לן לי חוזר ומלמד בג"ש אי לא אלא גלוי מילתא בעלמא הוא [י] *ות"ת גרים מה חטאת טעונה יסוד אף מנחה כן והייתו דלא כר"ח דאמר לעיל (דף כה:) בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל אי נמי אפילו כרבי שמעון וכגון שבא לעובדה ביד. דאמר עובדה בימין בחטאת: מא) הגה"ה

אף חטאת בקרן מערבית דרומית · תימה דלא ילפינן מינה מליקה ושמא לא ילפינן אלא מידי דאשכחן בבני מזבח כמנחה וכן פירש בקונטרס בשמוך: **בדרום** קיימת מ)עולה · ג)על כרחך רבי אליעזר אית ליה הכיא מב) דמה חטאת טעונה יסוד דאי לאו הכי מנא ליה דאמר מערבית ותימה אם כן לפני ה' למה לי דרומית בפקא לן מאל פני המזבח ומערבית מדבעיא יסוד : שאם

[ג"ל הילקוט ר' אליעזר]

מנחות יט: סא. סוטה יד:

מנחות יט: סוטה יד:

[ג"ל רוטא]

ג"ל הילך

[ג"ל שכשאתה אומר לפני ה' במערב בטלת אל פני המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימת לפני ה' במערב והיכן קיימת א"ר אשי כו' וכן היא הגיסא ממנחות וכסוטה]

שיטה מקובצת

מ) לג' דברים אלו שהיו עולין וירדין על העקב: ב) עיין בהשמטות בסוף המסכת: ג) אף מערבית דרומית אי' הואה דחטאת אבל לא יליף מליקה דחטאת משום דלא דמי לבנינה כדפ"ה לקמן דבבהמה איכא נגיעה משש מן הדם במזבח דומיא דהגשה דמגיע המנחה למזבח ועוד דמשמע שבא להקיש עיקר עבודתה והיינו הואה דמה: ד) דתניא לפני ה' יכול במערב. וא"ת והא האי קרא במנחת נדבה כתיב דאית בה שמן ולבונה ואילו מנחת חטאת ליתא בה שמן ולבונה וי"ל דבפרשת ויקרא כתיב והבאתה את המנחה והגישה את המנחה קרא יתירא דהוי מצי למכתב והבאתה לבד וכתיב את המנחה לרבות כל המנחות אפי' מנחת חוטא להגשה לעיכוב מקום · וא"ת א"כ לפי' רבינו חיים למה לי היקשא דלעיל למנחת חוטא לומר שטעונה הגשה כנגד היסוד תיפוק לי מהכא דטעונה הגשה כנגד קרן מערבית דרומית שיש לה יסוד וי"ל דהו"א דמגיש אצל הקרן מלמעלה קמ"ל היקשא למנחת [חוטא] שמגישה מלמטה אצל היסוד אבל קשה למה לי לפני ה' תיפוק לי מהיקשא דלעיל בדרום ליכא לאוקמי דהא לא היה לו יסוד בדרום וא"כ צריך להגישה בקרן מערבית דרומית דהוי פני המזבח וגם איכא יסוד ו"א כ למה לי לפני ה' וי"ל דהו"א דמגישה בשבדרום אצל המערב ששם היה יסוד קמ"ל לפני ה' לומר שמגישה כנגד חודה של קרן אבל אכתי קשה בשאר מנחות מנ"ל שמגישן אצל היסוד מלמטה אימא דמגישן מלמעלה אצל. הקרן הואיל דמהיקשא דמנחה לחטאת לא נפקא לן רק מנחת חוטא וי"ל דבמנחת חוטא כתיב לפני ה' וכן במנחת נדבה וא"כ כי היכי דלפני ה' דנכי מנחת חוטא היינו למטה מן היסוד כמו כן לפני ה' דכתיב במנחת נדבה ר"ל מלמטה ומיהו ריב"א דקרק ולא מצא במנחת חוטא לפני ה'' (ס"א לכך פי' דכך צ"ל מדקאמר הבא דלפני ה' דנדבה חשבינן באלו כתיב במנחת חוטא דאמנחת חוטא נמי קאי מייתורא דהמנחה כדפי' וע"כ הוי פי' דלפני ה' דמנחת חוטא יסוד מדאיתקש להחטאת א"כ כי נמי קאי אנדבה כפשטיה לא ישתנה פירושו דאתרוייהו קאי) אלא י"ל כיון דכתיב לפני ה' במנחת נדבה מרבינן מנחת חוטא מייתורא מאת המנחה להגשה לעיכוב מקום כדפי' א"כ סברא הוא דכמו דבמנחת חוטא ר"ל ליסוד כמו כן במנחת נדבה ר"ל ליסוד דהואיל דקאי אתרוייהו לא ישתנה פירושו: ה) ותושטין זה שמקיים תיבת את נמתק: ו) עיין בהשמטות בסוף המסכת: ז) בשמרב בטלת אל פני המזבח בדרום ותיבת היכן קיימת נמתק: ח) במערב היכן תיבת בדרום נמתק: ט) מליקה בכל: י) תיבות היזה ולא מיצה כשרה נמתק: יא) שמאל העולים למזבח בעלייתן: יב) שכשעולה למזבח פונה לסובב לשמאלו ותיבות כשהוא עולה ל"ש: יג) תיבת בקרקע נמתק: יד) חטאת מינה שמעינן

[ד"ל הילקוט ר' אליעזר]

הגהות הב"ח

(א) גמ' כשאתה אומר לפני ה' כל"ל ומיתמא אל נמתק:

לעיל נג. נח. סוטה יד:

[לקמן סו. מנחות כ:]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מה וכו' וכ"ל גרים מה חטאת טעונה יסון אף מנחה כו' עי' לעיל דף כד ע"ב יד יד לקמילה ול"ע:

דף מח. ד"ה משוך]

שיטה מקובצת

נמי כו' דהכי נ מ י משמע כי הוהאמ: טו) זו משובשת שהרי לא כו' ולא מנחה טעונין לפון: טז) הענף הבאה בדלות תחת חטאת: יז) ומנחה הבאה יח) מאי דהיו דקאמר יט) נמי דהיו דקאמר: כ) לפני ה' דהכי נמי: כא) לפני ה' דמנחת חוטא: כב) מה"ד וחוזרין על הענף: כג) וי"ל דלאו דוקא נקט דודאי: כד) שפיר ודוחק הוא ונראה דבקונטרס דקרק בוה דפי' ושמעינן מינה שהחטאת קרויה מנחה כי חטאת העוף נהפכה לבא תחתיה מנחת חוטא בדלי דלות ואי"כ חטאת קרויה מנחה כשהיא פופר בדלי דלות ממנחת חוטא תחת חטאת העוף · פחר"ש: כה) מנחת חוטא חלוקה: כו) חוטא ועוד דמסתמא אקשינן מנחת חוטא שהיא בדלי דלות לחטאת העוף שלפנינו שהיא בדלות ולא לחטאת בהמה דעשיר דלפני פניו: כז) עיין בהשמטות בסוף המסכת: כח) לפירושו דא"כ לא ידענין דמנחת חוטא סבולה שלא לשמה כי אם מהיקשא דחטאת וזה אינו דודאי · כט) היא אלמא דהמיא ילפינן ועוד: ל) צפון אי בהגשה הלא היא בקרן תיבת אלא נמחק ול"ש: לא) בדבסמוך ואי הקמיצה: לב) דאמר כשהיסה לו יסוד והכי מוכח כו' באות מצה דתנן ואלו מעונות תנופה כו' ואשמו ואמרינן בגמרא לפני: לג) בתך דשמעתין אות ה' נמחק: לד) חוטא נמי תיפוק: לה) דמים דלא בעיא: לו) המזבח נמי תיפוק: לז) חטאת נמי כנגד היסוד ולא ג"ש ממש היא דדבר: לח) מתיבת ור"ת עד סוף הדבור מוקף ה"ל: לט) כחטאת ע"כ הגה"ה: מ) ההיא דרשא דמה חטאת כו' סגא ליה קרן דרומית מערבית ותיבת דאבדת נמחק: הגשות

עין משפט נר מצוה

והגשתה למזבח הוא דיליף [יא] דומיא דהגשה במנחה ומליקה לאו במזבח [יב] אלא הזאה ומיטוי : **מאי קאמר** . קתני הזה דמה בכל מקום ואפילו למעלה מן המזבח כשירה והדר [יג] תניא ובלבד שיתן מחוט השיקרא ולמטה והא ליכא למימר דהזה [יד] ואח"כ חזר והזה למטה קא [טו] מכשרי דהא הזה דמה תורה אור קתני כל דמה משמע דלא קתני הזה מדמה : **מילה דמה** . *שהחטאת טעונה מיטוי אחר הזאה כדכתיב והכאתר בדם ימלה וגו' (ויקרא ה) שמקיף הגוף למזבח והוחק בית מליקתו בקיר והדם מתמלה ויורד : **בכל מקום כשירה** . כדמפרש טעמא דמיטוי בחטאת [טז] לאו עבודה היא ליפסל בשיטוי שאפילו עקר המיטוי לגמרי שהזה ולא מילה כשירה כדאמרן בחיזהו מקומן (לעיל דף נב.) והכאתר ימלה שאינו כאתר לא ימלה אלמא איכא [יז] דסכירא דלא מעכב ומהאי *קרא : **ובלבד** . יתן] שיהא הזאה הנעשית ראשון מחוט השיקרא ולמטה מדם הנפש : **הא דאמרן** . דילפינן לעיל מכי חטאת היא האמור במנחה : **אל פני המזבח** . ודרשינן לעיל דאקרן מערבית דרומית קאי : **אל יסוד** [יח] **המזבח** . ואמרינן בחיזהו מקומן (לעיל דף נב.) ילמד ירידתו מן הכבש בחטאות החיטאות מיליאתו מן ההיכל [כ] *כשמוך לו והייתו יסוד דרומי וכבל הדרום אין לך יסוד אלא אמה אחת בקרן מערבית דרומית כדאמרינן (שם דף נד.) אוכל בדרום אמה אחת : **מביא הדשן** . מקום שמתאין שם בכל בקר תרומת הדשן שכתב בה ומשו אלל המזבח והוא במזרחו של כבש וכתיב גבי מורלאה ועולה (ויקרא ו) והשליך אותה אלל המזבח קדמה אל מקום הדשן ולקמן מייתי משנה ממסכת תמיד דבמזרחו של כבש הוה והייתו כא] *לקרן דרומית מזרחית : **שאין לך קל בעוף** . ודבר שהוא קל מאד אין לו חוט לזורקו למרחוק : **פעמים שהכן וזורקו כו'** . כשהיא רבה במזרח ונעשית בקרן מערבית דרומית לריך לזרוק יותר משלשים אמה : **דתנן** . במסכת תמיד מי שזכה יומא מג: בתרומת הדשן כב] של מחתה גדול מחתה של כסף ועלה לרחש המזבח כו' : **הגיע לרצפה** . לסוף הכבש כג] כלפי המזבח והולך למזרחו של כבש ומתקרב למזבח עשר אמות ממקום שכלה הכבש דהייתו רחוק כד] מעל רחש המזבח *כ"ב אמה : **נכר את הגחלים כו'** . אלמא התם הוי בית הדשן וכשהוא עושה עולת העוף בקרן מערבית דרומית לריך לזורקה כה] כל אלכסון של כ"ב עגל כ"ב שהרי [כו] (ו) מדרום לגפון אמרו דאיכא כ"ב וממקום שהוא עומד עד מזרחו של כבש אין פחות *מכ"ב כז] ואפי' הוא מתקרב לכבש כל אמות רוחב הקרן ואין כאן אלא כ"א הן כנגדה אמה מקום מעמדו כז] שהוא מרוחק מן הגפון לדרום לבית הדשן שהוא עומד בראש המזבח ולא בסובב שבהיא נעשית במזרח עומד בסובב לפי שיש לו כבש קטן במזרח לפנות הימנו לסובב ולריך לעגות על ראשו כח] [כבש] לפנות לסובב ולריך לעגות על ראשו לעגל המערב אין לו כח] ועומד *בדרומה של קרן והכי תנן במס' סוכה (דף מח.) גבי כבשים עגלה ל] ופנה לשמאל ולא תנן בה ופנה לסובב אלמא לא היה שום כבש במערב לפנות בו לסובב רקשה לפ"רושו שהרי כיון שלא היה שום כבש היכי תנן בפרק א"זהו מקומן עגלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית כו' עד מערבית דרומית ושירי הדם היה שופך על יסוד דרומית מערבי ואם אין שם כבש כיצד ירד מן הסובב ליסוד דרומית מערבי ולחזור על עקבו לא אפשר כדקאמר בתחני' אלא ודאי ש"מ כשבא בסוף לקרן מערבית דרומית היה יורד מן הסובב בכבש קטן לכבש גדול ומן הגדול יורד ליסוד לשפוך שירי הדם (היה שופך) על יסוד דרומי מערבי ועתה אינו צריך לחזור על עקבו לכך נראה דאה"נ ומהתיא דסוכה לא קשה דאפילו דלא אפשר לו לעשות בעומדו על הסובב דמן הסובב עד ראש הקרן ששם היו הבפלים היה נבוה ד' אמות הילכך היה צריך לעשות הנ"ל בראש המזבח במקום הילוך רגלי הכהנים אבל ודאי הכהנים אם מעל הסובב הם מ"מ פריך שפיר דפי מל"א דאלכסון של כ' אמות עולה לשמונה וב' אמות הנשארות ד' חומשים ועוד יש ג' טפחים שהיה רחוק בית הדשן מן הכבש לצד מזרח הרי ספי מל"א והקשה בקונטרס הא ליכא רק ה' אמות ממקום מליקה עד הכבש שהרי מתקרב לצד הכבש אמה של קרן וי"ל דתן כנגדה אמה מקום מעמדו שהרי היה עומד ברוחב המזבח במקום רגלי הכהנים ולהאה לקרן וא"כ יש כ"ב אמות מהקרן שאצל הצפון עד בית הדשן מלבד האלכסון כדפ' אך קשה למה לא היה עומד בסובב בשעת מליקה ויזרוק למטה מן הכבש ולא יעלה כל כך ותירץ בקונטרס דזיקא כשהיה במזרח היה עומד בסובב לפי שהכבש קטן היה במזרח שפונה בו לסובב אבל במערב לא היה בו כבש לשמאל לפנות בו לסובב אבן צריך לעלות לראש המזבח ולעמוד אצל הקרן בצפונו כדפ' לעיל והביא ראיה ממסכת סוכה דתנן גבי נסכים הנעשים במערב עלה לכבש ופנה לשמאלו ולא תני ופנה לסובב אלמא לא היה שום כבש במערב לפנות בו לסובב רקשה לפ"רושו שהרי כיון שלא היה שום כבש היכי תנן בפרק א"זהו מקומן ע

הקפה ברגל. ולא היין בידו ולמלוה בעלמא מפני שכל העולין לשאר דבריס פוכין ליומן ומקיפין וזה כה] להקטיר עולה לפיכך מקיף וכלא למקום שמנסכין שם ונותנין לו יין לנסך אבל שאר כהנים כו] שהזוכה בנסכים בפיים לא זכה לעבודה אחרת עולה והיין בידו ופנה לשמאל וחוזר על העקב כדמתני': **עולים דרך מזרח.** כשהן עולין לכבש במזרחו אצל שפתו עולין שהרי דרך ימין יפנה ולמה לו להאריך הילוכו כל רחבו של כבש וכשהוא יורד כז] יורד בשפת מערבו של כבש: ס"ג תוך מן העולה לג' דבריס הללו שעולין דרך מערב ויורדין דרך ימין ויורדין דרך ימין: **שמאל הוא.** מערבו של כבש כח] שמאל הוי כשהאיש פניו למזרח: **מלי ימין.** דקתני בסיפא ימין דמזבח שהמזבח פניו לדרום וימינו למערב: **ומלי שמאל.** דקתני בריש שמאל דגבורה: **לידי ולידי.** בריש ודסיפא: **מתני' ולאינו מכדיל.** הרגש מן הגוף אלא סימן אחד לבדו מולק דכתיב בה ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל (ויקרא ה) ובהכל שותפין (חולין דף כא:) ילפינן דבסימן אחד הוא: **ומזה.** לותן בעוף עצמו ומזה: **סיה מתמלה.** שמקיף כט] ומתקרב בית מליקתו למזבח ודוחקו בקיר והדם מתמלה ויורד ליסוד שהרי למטה מן החוטן היא עשיה וכיסה הסובב מלעלה ומזה: **גמ' מגוף של חטאת.** אלא יזה לא בכלי ולא באצבע אלא אותו בעוף עצמו ומזה: **קיר התחתון.** שלמטה מן החוט: **בהמה שעולה למטה.** כדתמרן בפ"ק (לעיל דף י:) דכתיב בחטאת בהמה המחטא אותה אותה דמה למעלה ואין אחרת דמה למעלה: **מעלה למעלה.** דקרנות כתיבי בה: **עוף שעולה למעלה.** כדליף לקמן בפירקין (דף סה.): **שהשיריס שלו.** כשמזה הדם שותת ומתמלה ליסוד: **ואיזה זה קיר התחתון.** ג) *פעמים שהוא מתמלה לסובב כשהוא עושהו למעלה מן הסובב דמן החוטן עד הקרנות קיר העליון הוא אבל קיר התחתון הוא למטה מן הסובב שהחוטן למטה מן הסובב אמה: **ונעביד מעילא.** הזאתה יעשה למעלה והדין נותן כדתמרן והדר נעביד מילוי מתתאי כדכתיב: **מי כתיב** לא] **ימלה ימלה כתיב.** לי הוא כתיב ימלה הוא משמע שמזהיר את הכהן שיחזור וימלה אחר הזאתה הנתת דכתיב ימלה משמע ממי לענין הזאתה לג] דממילא יהיה דם מלוי אצל היסוד: **אותו שני גפיה בשתי אצבעות.** גוף העוף על כפו מבפנים ומכנים שני רגליה בין אצבע קטנה לג] זרת לקמילה ושני גפיה בין אמה לאצבע: **ומותח לאחריה.** גרונה התחתון מותח על רוחב החילון של גודל שמכנים הלאחר בין אצבע לגודל ממלא הגרון לגד גודלו ומותחו על גודלו והעורף מלמעלה ומולק: **ליפרא מלבר.** כמו שאמו לד] *עוסיס על גב היד אצל שהוסף פניו של עוף לה] על גב ידו שיהא העורף למעלה: **מותח לאחריו.** הגרון על רוחב הפנימי של שני אצבעותיו אצבע ואמה: **גבי קמילה נמי תניא זו היא עבודה קשה.** שצריך למחוק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה למטה אצל יהא הקומץ מבורך וכן בחפינת יום הכפורים נמי תניא זו היא עבודה קשה ותרוייהו בסדר יומא בפרק הוליאו לו (דף מז: ודף מח:): **עבודה קשה מעבודות קשות.** כלומר אחת מעבודות קשות שבמקדש: **מתני' עלה בכבש.** לפי שנעשית למעלה כדילפינן בגמרא: **בא לו לקרן דרומית מזרחית.** בשני סימנין כדיליף דף כא:): **ומכדיל.** בשני סימנין כדיליף בהכל שותפין (חולין דף כא:): **ערפה.** גובה הרגש מול ערפה למטה אצל אצבע הגדולה: **והקיף את כיס מליקתו למזבח.** סומכו ודוחקו בקיר כדי שיתמלה הדם: **ספגו במלח.** מקנחו במלח הנמלא ברגש המזבח דכתיב ולכל קרבן תקריב מלח לו] ולומר בהקומץ רבה (מנחות דף כא:) בג' מקומות המלח נקוטה בכלי הכבש המלח ועל גבי הכבש וברגש המזבח: **מורלש.** זפק: **גולה.** שנוטל הטור שכנגד הזפק בעלתה עם הזפק*: **שיסע.** הגוף בין אגפיה: **הכדיל בחטאת.** במליקתה לז] שמולק שני סימנין לו לא הבדיל בעולה שמלקה בסימן אחד: **פסול.** דכל שינוי שהוא לפני עבודות הדם פסולות וגמרא מפרש טעמא: **מילה דם כו'.** מפרש טעמא בגמרא: **לאכול דבר שדרכו לאכול.** חטאת הטוף: **שדרכו להקטיר.** עולת העוף: **שלא** לח] **לשמן.** אין מוליא עולה מידי פיגול מפני שהיא כשירה בשלא לשמה: גמ'

חטאת הטוף כילד היתה נעשית. משום דדם חטאת קודם לעולה מפרש חטאת תחילה: מגופה של חטאת. מדכתיב והזה מדם החטאת ולא כתיב ולקח המשמע בכלי: **אוחז** ברגש וכגוף ומזה*. תימה דלא בעי הכא מלי קאמר כדקבעי פ"ק דחולין (דף כב.): **ואיזה** זה קיר התחתון. דלי קיר העליון פעמים שהוא מתמלה לסובב אם עושה למעלה מן הסובב דקיר העליון הוי מן החוטן עד הקרנות: **קמיצה** וחפינה. בכולהו תניא עבודה קשה: והקריבו

ראשה ממול ערפה ז] ואינו מבדיל ומזה מדמה על קיר המזבח שירי הדם היה מתמצה על היסוד ז] יואין למזבח אלא דמה וכולה לכהנים: **גמ' ת"ר** °והזה מדם החטאת ט] מגוף החטאת הא כיצד ט] אוחז בראש ובגוף ומזה על קיר המזבח ולא על קיר הכבש ולא על קיר היכל ולא על קיר אולם ואיזה זה קיר התחתון י] או אינו אלא קיר העליון ודין הוא ומה בהמה שעולתה למטה חטאתה למעלה עוף שעולתו למעלה אינו דין שחטאתו למעלה ת"ל °והנשאר שם בדם ימצה אל יסוד המזבח קיר יא] שהשירין שלו מתמצים ליסוד ואיזה זה קיר התחתון ונעביד מעיליא והדר נעביד מתתאי אמר רבא מי כתיב יב] יַמְצֶה כתיב דממילא משמע אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב כיצד מולקין חטאת העוף אוחז יג] גפיו בשתי אצבעות ושתי רגלים בשתי אצבעות ומותח צוארה על יד] רוחב גודלו ומולקה במתניתא תנא ציפרא מלבר אוחז גפיו בשתי אצבעות ושני רגלים בשתי אצבעות ומותח צוארו על רוחב שתי אצבעותיו ומולק וזו טו] *עבודה קשה שבמקדש זו היא ותו לא והאיכא קמיצה וחפינה אלא אימא זו עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש: **מתני'** *°עולת העוף כיצד טז] נעשית עלה לכבש ופנה לסובב בא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק את ראשה ממול ערפה ומבדיל יז] ומיצה את דמה על קיר המזבח יגמל את הראש והקיף בית מליקתו למזבח וספגו במלח וזרקו על גבי האשים בא לו לגוף והסיר את המוראה ואת הנוצה ואת בני המעיים היוצאין יח] עמם והשליכן לבית הדשן ישסע ולא הבדיל ואם הבדיל כשר יט] סופגו במלח וזרקו על גבי האשים לא הסיר המוראה ולא הנוצה כ] ואת בני מעיים היוצאין עמם ולא ספגו במלח כל ששינה בה מאחר שמיצה את דמה כשירה כא] *הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה פסול °מיצה כב] את דם הראש ולא מיצה דם הגוף פסולה דם הגוף ולא מיצה דם הראש כשירה חטאת העוף שמלקה שלא לשמה מיצה דמה שלא לשמה כג] לשמה ושלא לשמה או שלא לשמה ולשמה פסול °עולת העוף כשירה ובלבד שלא עלתה לבעלים לשם חובה *אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף שמלקן ושמיצה את דמן לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר במצותו כיצד *קרב המתיר במצותו מלק בשתיקה ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הדם בשתיקה או שמלק ומיצה הדם חוץ לזמנו זהו שקרב המתיר במצותו כיצד לא קרב המתיר במצותו מלק חוץ למקומו כד] מיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הדם חוץ למקומו או שמלק ומיצה הדם חוץ למקומו חטאת

לשמה הס"ד וכל"ל ותח"כ ד"ה לאכול דבר שדרכו לאכול חטאת עוף הס"ד ותח"כ ד"ה שדרכו להקטיר עולת העוף הס"ד ל"ק

עין משפט נר מצוה

לו א מיי' פ"ז מהל' מעה"ק הל"ז:
לז ב מיי' שם הל"ז:
לח ג מיי' שם הל"ז:
לט ד מיי' שם הל"ח:
מ ה מיי' פ"ז מהל' מעה"ק הל"ב:
מא ו מיי' שם הל' כא:
מב ז מיי' שם הל' כב:
ל"ל כו' ל"ק
מג ח ט מיי' שם הל"ב:
מד י מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הל"ה:
מה כ מיי' פי"ז שם הלכה ח:
מו ל מיי' פי"ז שם הלכה ח:

שיטה מקובצת

ל) הקפה ברגל. פ"ה בלא יין וקשה לרש"י א"כ למה היה מקיף יפנה מיד לצד מערב למעלים לנסך ויחזור על העקב כמו שאר כהנים עושין שוכין בנסכים על ידי פיים וי"ל דלא דמי דאחד משאר כהנים שהיה זוכה בנסכים בפיים לא היה מגיע בחלקו עבודה אחרת אבל כהן הגדול שהיה כמו כן מקטיר היה מקיף בשם שלא כדרכו [להעלות] אברים שצריך להקפיל ולא נהירא דהתם מוכח דהקף זה אחר כל הקטרה לכך נראה לרבינו משמשן דלכך היה מקיף להראות שיש לו רשות יותר מלאחרים שהוא בן בית וכן איתא בפרק טרף בקלפי ששאר הכהנים היו עולים ויורדים בשפה של הכבש במורח או במערב והכהן הגדול כאמצע מהאי טעמא להראות שהיה יותר בן בית משאר הכהנים: כ) נתנו לו יין: ג) מן העולים לשלשה: ד) אמר רבא תני שמאל רבינא אמר: ה) ביצד היתה נעשית היה מולק כו' והשאר נמתק: ו) ואינו מבדיל דכיון דהכשר העוף בסימן אחד כל מה שימלוק מכאן ואילך קרוי חבדלה וא"ת א"כ לא היה לו למולק רק רוב סימן אחד כיון דהכשרו דעוף ברוב סימן אחד וי"ל דאין זה אלא דיעבד אבל לכתחילה בעינן סימן שלם וא"ת כמו כן נמי מוכח בחולין דצריך לשחוט ב' סימנין לכתחילה וי"ל דטעמא לא הוי משום דאין זה אלא דיעבד אלא דמסברא יש לנו לומר כיון שהתחיל למליק הסימן שימלקנו כולו: ז) היסוד אין למזבח אותו' נמתק: ח) החטאת מגופו של חטאת: ט) עי' בהשמטות בסוף המסכת: י) התחתון אתה אומר קיר התחתון או: יא) שהשירים שלו מתמצין ליסוד. וא"ת דיעשה למעלה מן החוטם באמה שלמטה מן הסובב ומשם ימצה ליסוד ולעולם בקיר העליון הוא וי"ל דא"כ הוי ג' מקומות במובה דלמטה מן החוטם הוי מקום דמים דעולת בהמה ולמעלה מן הסובב עולת העוף ולחטאת בהמה ולמטה מן הסובב באמה שבין הסובב לחוטם הסיקרא לחטאת העוף וזה לא יתכן דהואיל הוא הסיקרא מפסיק בין דמים עליונים לתחתונים א"כ משמע דאין בו כי אם שני מקומות לדמים. מהר"פ: יב) כתיב יַמְצֶה כתיב ס"י מי כתיב ימצא ומצא ורש"י לא גרס כן: יג) אוחז שני גפיה בשתי: יד) רוחב גודלו. והעוף אחר ידו ומיעקם צוארו העוף על גודלו ובאותו גודל עצמו מולק כי כל העבודות נעשות בימין ולכך היתה עבודה קשה ובמתניתא' היתה העוף מלבר על גב היד וצוארו העוף בין אצבע לגדל ומולק בגודל. תו"א: טו) ומולק וזו היא עבודה: טז) כיצד היתה נעשית: יח) היוצאין עמה והשליכן: יט) כשר שפנו במלח: כ) הנוצה ולא את בני המעיים היוצאים עמם ולא ספגן במלח: כא) הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה פ"ה בפ"ק דחולין האי דבעינן הבדלה בעולת העוף ליף מולק והקטיר כדמשמע בגמרא אבל בחטאת העוף כתיב לא יבדיל וה"ל לא יבדיל א"כ אם יבדיל לא יבדיל יותר מכשיעור שחיטה והיינו סימן אחד בעוף וא"ת א"כ אם יבדיל [יותר] מרוב סימן אחד תיפסל דהוי יותר משיעור שחיטה וי"ל הס"ם לכתחילה בעינן [רוב] סימן שלם וא"ת מוכח בחולין דלכתחילה בעינן שני סימנים בשחיטת העוף בפרק השוחט דמוקי דיעבד אואחד בעוף משמע הא לכתחילה בעינן שנים אף בעוף לכך נראה דקרא דלא יבדיל קאי אדיעבד דשחיטה ולהכי סגי בחד ומ"ם בעינן סימן שלם ולא סגי ברוב דמסתמא לא הצריך הכתוב לומר דלא יבדיל להפסיק בתוך הסימן אלא לאחר שיסיים סימן שלם דמסברא לא א"רי קרא בחצאין: כב) מיצה דם הראש ולא מיצה דם הגוף פסול דם: כג) או לשמה ושלא: כד) למקומו ומיצה הדם[מלה] זוה אף הוא להקטיר: כו) התנים הזוכים בנסכים בפיים ולא זכו לעבודה אחרת עולה בידו ופונה לשמאל וחוזר: כז) יורד הימנו יורד: כח) כבש הוי שמאל בשהאיש: כט) לשמקיף ומקרב בית: ל) התחתון דא' קיר העליון פעמים: לא) כתיב יַמְצֶה כתיב: לב) הזאת שיזה במקום דממילא יהיה הדם מתמצה על היסוד הס"ד: לג) תיבת זרת נמתק: לד) שאנו שוהטין שהעוף על ותיבת עושין נמתק: לה) לצד גב תיבה על נמתק: לו) תמלח וגו' ואמרינן בהקומץ לז) במליקתה שמלק: לח) שלא לשמה אין ומיצר

מסורת הש"ס

ס"א דלא קיר העליון פעמים כו'

*מנחות יא.[ומתמ: מעו:]

[לעיל מד. מנחות לזה]

[עי' תוס' לקמן סה: ד"ה הכדיל]

[עי' תוס' לקמן סה: ד"ה כילד]

[מעילה טו.]

[עי' תוס' לקמן סה: ד"ה כילד]

שוחטים ל"ק

גמ' **והקריבו מה תלמוד לומר.** בעולת העוף כתיב והקריבו הכהן אל המזבח מה ת"ל הא כתיב והקריב מן התורים וגו' ולילכתוב בחריה ומלק הכהן את ראשו על המזבח: **פרידין.** גוזלות: **לקבוע לו כהן.** שלא ימלקנו זר: **לא קבע לו כהן.** דשמיטה בזר כשירה: **קבע לה כלי** דנפקא לן מויקח את המאכלת לקמן באידך פירקין (דף לז:): **ת"ל כהן ומלק אמר רבי עקיבא כו'** כולה ר' עקיבא קאמר לה: **בעצמו של כהן.** בלפורנו ולא בסכין: **בין** [נעיל כנו:] **למעלה:** מן המוט: **מן הצוואר** מן הגרון: **ונאמר להלן** [הטוף]: **והקטיר לאותו.** *ומסט בכנפיו ולא יבדיל *והקטיר לאותו יס] אני יודע מה שנאמרה תחילה ומלק את ראשו והקטיר בהקטרת הראש: **דמו כולו.** מדלא כתיב ונמלה *מדמו: **מלמד שהקטיר הוא ממלה.** וא"ת במילוי הגוף לא מקיימא דמו כולו: ה"ג ת"ל ומלק והקטיר ונמלה דמו וכי תעלה על דעתך משהקטיר ממלה אלא לומר לך מה הקטרה בראש המזבח אף המילוי בראש המזבח: וכא לקרן דרומית מזרחית גרסינן: **למטה מרגליו.** שהחוט למטה מן הסובב אמה: **אלא בראש המזבח.** דבעינן והקטיר ונמלה דמו שיהא מילוי בקיר הסמוך למקום הקטרה: **מלי ביניייסו.** כלומר במלי קמיפלגי הא ע"כ לת"ק גופיה איתי ליה והקטיר ונמלה דמו דלא לאו ס"ל קיר העליון מנא *ליה: **עושה מערכה כו'.** לת"ק הרולה לעשות מערכה על גבי סובב ולהקטיר כ] עושה הילכך מילוי שתחת הסובב סמוך למקום הקטרה כא]: **יכול יקדיר אם פעור בסכין ויעלנו.** לזפק לבהו בלא עור ובלא עולה כמו כב] שעולין עוף עושין: **ונוטל את קורקבנה.** ומוקמה לשון פרס ודבר מאוס הוא כמו (מיכה ד) כי אלו גם נטו: **בנולאה שלא.** כג] ולא יותר ממה שבנגד הופק הא

והקריבו מה תלמוד לומר. וא"ת דבפ"ק דחולין (דף כא:) דרים כל] לדרשא אחרינא הא מילתיה לבדרשינן הכא וי"ל דהכא דרים מדסמיכה לתורים ובני יונה ס"מ פרידה אחת והתם דרים *מדסמיכה כה] להקטיר ואין לומר דדרשינן תרתי משום וי"ו דוהקריבו דהא בחולין הוא רבי ישמעאל דלא דרים וי"ו פ' אלמנה (ינמות דף סח:)*:

עוף שלא קבע לו כפון אינו דין שלא קבע לו כהן. וא"ת קמילה תוכיח דלא קבע לה כפון וקבע לה כהן כו] ויש לומר מה למנחה שטעונה הגשה ותנופה *ויקידום קומץ כז] וכלי שרת וא"ת ילף מדאיתקש חטאת למנחה כדאמרינן לעיל ונראה דמסתבר ליה דלא תהוי מליקה עבודה יותר מסמיטה: **בן** עוף שקבע לו כהן אינו דין שיקבע לו כלי. וא"ת קמילה תוכיח שקבע לה כהן ולא קבע לה כלי כח] וי"ל מה למנחה שכן אינה מיני דמיס וא"ת מה לבן לאן שכן מין זבח אבל עוף לא תשיב ליה מין זבח בפ"ק (נעיל דף ה:) וי"ל דהיינו משום דקיש לן שהוא ביד אבל כט] אי הוה בכלי הוה חשיב מין זבח וא"ת מה לבן לאן שכן טעון נפון על כן נראה דמעיקרא סמיך אויקרא דזאת התורה דילפינן מינה מה עולה טעונה כלי דעופות נמי כתיבי בההוא עניינא מדפריך פ"ק דחולין (דף כב.) ביום מביום לוותו ונפקא ובמגילה פרק הקורא למפרע (דף כ:) גבי כל היום כשר למליקה דרשינן בגמרא מביום לוותו:

תלמוד לומר הכהן ומלק ל] בעצמו של כהן. וא"ת ומילף מדאיתקש לעיל חטאת העוף למנחה וי"ל חטאת איתקש עולת העוף לא איתקש ועוד כיון דאיכא לאוקומי *היקש לא מפקא מק"ו דהכא ועוד דאדרבה נקיש בהיקשא דזאת התורה לעולה דבעיא כלי: **וכי** תעלה על דעתך שזר קרב למזבח. ואפילו מאן לא] דלית ליה הך סברא גבי הלתת אליתא (יומא דף מה.) משום דהא אפשר דקאי אחרעא ועביד במפוחא:

אף מליקה בראש מזבח. *חטאת ועולה ילפי מהדדי גבי מול עורף ולענין בעצמו של כהן בג"ש נאמר כאן ומלק ונאמר להלן ומלק אבל להאריך לחטאת מליקה בראש המזבח *כעולה לא ילפינן משום דעולה לא ילפא אלא מהיקשא דהקטרה ודבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בג"ש מדרבי יוחנן כדאמר פרק איזהו מקומן (נעיל דף ממ:) וא"ת בפ"ק דקדושין (דף לו.) דאמר דמליקה אינה כשירה בנשים דאיתקש להקטרה והקטרה כתיב בני אהרן ולא בנות אהרן תיגמ מליקה דעולה מליקה דחטאת מגלן דכר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בג"ש וי"ל דגלוי מילתא בעלמא הוא כהן ולא דמן עולה כולו מדלא קתני בה הקיש בית *מליקה למזבח: **ואם** עשאה למטה מרגליו ואפילו אמה אחת כשירה. דמשמעות הכהן משמע תרתי שתהא מליקה בעצמו של כהן ולקבוע

גמ' **והקריבו** מה תלמוד לומר. בעולת העוף כתיב והקריבו הכהן אל המזבח מה ת"ל הא כתיב והקריב מן התורים וגו' ולילכתוב בחריה ומלק הכהן את ראשו על המזבח: **פרידין.** גוזלות: **לקבוע לו כהן.** שלא ימלקנו זר: **לא קבע לו כהן.** דשמיטה בזר כשירה: **קבע לה כלי** דנפקא לן מויקח את המאכלת לקמן באידך פירקין (דף לז:): **ת"ל כהן ומלק אמר רבי עקיבא כו'** כולה ר' עקיבא קאמר לה: **בעצמו של כהן.** בלפורנו ולא בסכין: **בין** [נעיל כנו:] **למעלה:** מן החוט: **מן הצוואר** מן הגרון: **ונאמר להלן** [הטוף]: **והקטיר לאותו.** *ומסט בכנפיו ולא יבדיל *והקטיר לאותו יס] אני יודע מה שנאמרה תחילה ומלק את ראשו והקטיר בהקטרת הראש: **דמו כולו.** מדלא כתיב ונמלה *מדמו: **מלמד שהקטיר הוא ממלה.** וא"ת במילוי הגוף לא מקיימא דמו כולו: ה"ג ת"ל ומלק והקטיר ונמלה דמו וכי תעלה על דעתך משהקטיר ממלה אלא לומר לך מה הקטרה בראש המזבח אף המילוי בראש המזבח: וכא לקרן דרומית מזרחית גרסינן: **למטה מרגליו.** שהחוט למטה מן הסובב אמה: **אלא בראש המזבח.** דבעינן והקטיר ונמלה דמו שיהא מילוי בקיר הסמוך למקום הקטרה: **מלי ביניייסו.** כלומר במלי קמיפלגי הא ע"כ לת"ק גופיה איתי ליה והקטיר ונמלה דמו דלא לאו ס"ל קיר העליון מנא *ליה: **עושה מערכה כו'.** לת"ק הרולה לעשות מערכה על גבי סובב ולהקטיר כ] עושה הילכך מילוי שתחת הסובב סמוך למקום הקטרה כא]: **יכול יקדיר אם פעור בסכין ויעלנו.** לזפק לבהו בלא עור ובלא עולה כמו כב] שעולין עוף עושין: **ונוטל את קורקבנה.** ומוקמה לשון פרס ודבר מאוס הוא כמו (מיכה ד) כי אלו גם נטו: **בנולאה שלא.** כג] ולא יותר ממה שבנגד הופק הא

ממול עורף אי מה להלן מולק ואינו מבדיל אף כאן מולק ואינו מבדיל ת"ל *ומלק והקטיר ז] מה הקטרה הראש לעצמו והגוף לעצמו אף מליקה הראש לעצמו והגוף לעצמו ומנין שהקטרת הראש בעצמו והגוף בעצמו שנאמר והקטיר אותו הרי הקטרת הגוף אמורה הא מה אני מקיים והקטיר המזבחה בהקטרת הראש הכתוב מדבר ונמצה דמו כולו ח] אל קיר המזבח ולא על קיר הכבש ולא על קיר ההיכל ט] ואיזה זה זה קיר העליון או אינו אלא קיר התחתון ודין הוא מה בהמה שחטאתה למעלה עולתה למטה עוף שחטאתו למטה אינו דין י] שעולתו למטה ת"ל ומלק והקטיר ונמצה דמו וכי תעלה על דעתך יא] לאחר שהקטיר חוזר וממצה אלא לומר לך מה הקטרה בראש המזבח אף מיצוי בראש המזבח הא כיצד היה עולה בכבש ופונה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק את ראשה ממול ערפה ומבדיל יב] וממצה מדמה על קיר המזבח אם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה יג] בשירה רבי נהמיה ורבי אליעזר בן יעקב אומרים יד] כל עצמה אין נעשית אלא בראש המזבח מאי בינייהו אביי ורבא דאמרי תרוייהו עושה מערכה ע"ג סובב איכא בינייהו: בא לו לגוף כו': ת"ר והסיר את מראתו טו] בנוצתה זו זפק יכול יקדיר בסכין ויטלנו ת"ל בנוצתה טז] נוטל את הנוצה עמה אבא יוסי בן חנן אומר נוטלה ונוטל יז] קורקבנה עמה דבי רבי ישמעאל תנא בנוצתה שלה קודרה בסכין כמין ארובה: שיסע

[עין משפט נר מצוה]

מז א ב ג מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה ב:

ג' הל"ק מדסמיכה לומלק והקטיר כו'

[ועי' בתוס' סס ד"ה כמלק כל"ע וכמנחות דף נא: ד"ה ויין כו' כתבו דאיכא למ"ד דלהני דרשו לא דרשו וי"ו ולאיזה דרשה דרשו וי"ו ולפ"ז ל"ל לר"י נמי הכי:]

ויקידום כבלי שרת ל"ק מח ד מיי' פט"ז מהל' מעה"ק הל"י:

מט ה מיי' שם פ"ו הל' כג: נ ו ז ח מיי' שם הל' כח:

[נ"ע מכמיס הייגו ת"ק ועמ"ש לעיל כט: על הגליון]

נא ט מיי' שם הל' כז:

נב י כ מיי' שם הל"ב:

גליון הש"ס

גמ' אם עשאה למטה מרגליו. ע"ל דף סו ע"ב תוספות ד"ה עולה:

כ"א היקש לדרשה אחרינא לא מפקא כו' ל"ק

ואמאה ל"ק

מעולה ל"ק

שיטה מקובצת

ח) ומיצה דמה הוץ לזמנה או שמלקה חוץ לזמנה ומיצה דמה שלא לשמה או שמלקה ומיצה דמה: כ) כרת וחכ"א זה וזה פסול ואין בו כרת לאכול: ג) תיבת אל נמחק: ד) ת"ל הכהן ומלק. כדמפרש ר"ע שתהא מליקה בעצמו של כהן דר"ע מילתא דת"ק אתא לפרושי אלא דת"ק אית ליה דמשמעות הכהן משמע תרתי שתהא מליקה בעצמו של כהן ולקבוע

ל"ל ישמעאל

מליקה ל"ק

לו כהן ור"ע אית ליה דהכהן אתא לומר שתהא מליקה בעצמו של כהן אבל לקבוע לו כהן לא איצטריך דסברא הוא בלא פסוק דצריך כהן כדמפרש תלמודא אבל ודאי לא נשמע מהכהן תרתי: ה) ומלק שתהא מליקה ממול: ו) על תיבות ודין הוא נרשם עליו קו: ז) מה הקטרה הראש (בעצמו) [לעצמו] כו'. וא"ת אי מה הקטרה אינה מעכבת אף מליקה אם לא הבדיל בעולה אינה מעכבת וא"כ למה תנן אם לא הבדיל בעולה פסול ותירץ ריב"א דאה"נ נימא מליקה דומיא דהקטרה דאם לא הבדיל אלא בסימן אחד הוי כאילו לא מלק כלל וחיסר מצות מליקה ואז פסול ומילא אבל אם חיסר מצות הקטרה לא מיפסל בהכי אבל קשה דלעיל יליף נמי מה הקטרה בראש המזבח ועוד קשה דאמאי קאמר בתרני דאם שינה פסול נימא דומיא דהקטרה ואם לא הקטיר כשר וי"ל דרתתם נמי הויא דומיא דהקטרה וח"ש מה הקטרה אם שינה בה ולא עשאה בראש המזבח חיסר מצות הקטרה והוי כאילו לא הקטיר כלל פסול אף מליקה אם שינה בה חיסר מצות מליקה כאילו לא מלק כלל פסול דאין כאן עבודה כללי: ח) כולו (סי' אותו בראש ובנוף וממצה בשניהם) על קיר תיבת אל נמחק: ט) ההיכל ולא על קיר האולם ואיזה: י) שתהא עולתו למטה: יא) וכי תעלה על דעתך מאחר שהקטיר כו' וא"ת אה"נ וממצאת דם הנוף קאמר דאבתי לא איירי קרא אלא בהקטרת הראש וי"ל דנמצה דמו משמע ליה כל דמו והא ליכא הואיל והקטיר הראש: יב) ומבריל ס"י דמה מתמצה על כו': יג) אמה אית בשירה: יד) היא עצמה אינה נעשית אלא בראש: טו) תיבת בנוצתה נמחק: טז) בנוצתה נוטלה ונוטל: יז) ונוטל את: יח) בין מלמעלה: יט) ולהקטיר בה עושה: כא) הקטרה הוא הש"ד: כב) כמו שצוין העוף עושין: כג) שלה שלא יותר ממה שבנגד:כד) דרוש. ס"א לומר דהלק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף ה) היינו מהקריב ליה ולא לאחר והא דריש מדסמכיה והקריבו אל מן התורים: כה) מדסמכ' לומלק והקטיר בחטאת: כו) כהן דכתיב ונקמץ הכהן וי"ל מה למנחה שכן שעונה הגשה: כז) בכלי שרת (אות ו' נמחק) לאחר קריצה מה שאין כן בעוף ועוד אמר ריב"א דמליקה לשחיטה סברא לדמות שכן מיני דמים ולא לקמיצה דמנחה שאינה מיני דמים. תוס' אחרות: כח) כלי שחיטה קיטין בידו אף אבא אבא מליקה וי"ל דמה למנחה שטעונה הגשה. תוס' אחרות: כט) אבל ס"א כל כמה דלא ידעינן שהוא ביד שפיר מיחשב מין זבח כו': ל) ומלק שתהא מליקה בעצמו: לא) מאן דלית ליה. עי' לעיל בהוס' (דף יד ע"ב) ובתוס' יומא (דף כו ע"א): לב) חשיב קרן פסוק

ח) לולי ל"ל וי"ל דהתם דרים מוהקריב כו'.